

UCHWAŁA NR L/344/23
RADY GMINY KIWITY
z dnia 19 grudnia 2023 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kiwity na lata 2024-2025.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2022 poz. 559), art.4¹ ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023, poz. 1939) Rada Gminy Kiwity uchwala, co następuje:

§1.Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kiwity na lata 2024 – 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje od 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Rafał Wojczulanio

Załącznik do Uchwały Nr L/344/23
Rady Gminy Kiwity z dnia
19 grudnia 2023 roku

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE KIWITY**

NA LATA 2024 - 2025

**Przewodniczący
Rady Gminy**

Rafał Piotr Woźniak

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. ORGANIZACJA PROGRAMU	9
1. ADRESACI PROGRAMU	9
2. WYKONANIE, KOORDYNACJA ORAZ KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU	9
3. REALIZATORZY PROGRAMU	10
II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU	12
III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO	13
1. ŚRODOWISKO LOKALNE	13
2. SKALA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIESZKAŃCÓW GMINY KIWITY	15
3. DZIAŁALNOŚĆ GKRPA W GMINIE KIWITY	16
IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU	17
V. PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII NA TERENIE GMINY KIWITY	21
VI. PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM BEHAWIORALNYM	24
VII. TERMIN REALIZACJI ZADAŃ	25
VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE	26
IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	28

HARMONOGRAM REALIZACJI WYDATKÓW GKRPA W KIWITACH NA 2024 ROK

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kiwity na lata 2024 - 2025, zwany dalej Programem, jest zapisem podejmowanych działań, które realizowane będą w ramach zadania własnego gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy w rodzinie i uzależnień behawioralnych. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszaniu tych, które aktualnie występują. Zadania programu są w dużej mierze kontynuacją realizacji z lat poprzednich.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kiwity na lata 2024 - 2025 jest skierowany do wszystkich grup społecznych Gminy, borykających się z problemem alkoholowym, bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia.

Gminny program określa zadania samorządu lokalnego w obszarze ochrony zdrowia zawarte w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii, w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narodowym Programie Zdrowia oraz w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównymi założeniami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kiwity na lata 2024 - 2025 jest kontynuacja dotychczas podejmowanych działań, dalszy ich rozwój, podejmowanie takich, które prowadzone systematycznie spowodują zmniejszenie szeroko rozumianych negatywnych zjawisk spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Problemy społeczne związane ze skutkami spożycia alkoholu są coraz bardziej powszechne, jednocześnie są one bardzo trudne do rozwiązania. Wynika to z ich rozmiarów, dość dużej złożoności, wielkich kosztów ekonomicznych, a także tak zwanych kosztów społecznych jakie ponoszą nie tylko jednostki, ale także całe społeczeństwo. Co prawda alkohol jest legalnym towarem rynkowym, ale ze względu na to, że powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który za pomocą regulacji prawnych stara się ograniczać rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu.

Należy podkreślić, że ze spożyciem alkoholu wiążą się nie tylko bezpośrednie szkody zdrowotne, ale powoduje on także szeroko rozumiane szkody psychologiczne i społeczne.

Pomimo prowadzonych na ogromną skalę działań profilaktycznych mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych, liczba osób uniezależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych stale się zwiększa.

Istotne jest to, że szkody powodowane przez nadmierne spożywanie alkoholu i innych używek widoczne są w wielu wymiarach:

- jednostkowym (mają negatywny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne osób nadużywających);
- społecznym (oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, są przyczyną przemocy w rodzinie, zakłócania bezpieczeństwa publicznego, przestępczości, bezrobocia, itp.);
- ekonomicznym (generują wymierne koszty leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych, obciążają system pomocy społecznej, powodują zaangażowanie wymiaru sprawiedliwości, przedwczesną umieralność, spadek wydajności pracy etc.).

Rozwiązywanie złożonych problemów społecznych wiąże się z podejmowaniem działań ukierunkowanych zarówno na jednostki, jak i na grupy osób. Niezmiernie istotne z tego punktu widzenia jest zatem nie tylko zapobieganie i rozwiązywanie problemów społecznych, ale również minimalizowanie ich skutków oraz odpowiednie edukowanie, uświadamianie, wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami i szeroko rozumiane wsparcie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, które są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Jednym z celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia, zwanego dalej „NPZ”, jest profilaktyka uzależnień - w tym uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnienia behawioralne.

Realizacja w/w programu od wielu lat opiera się na współpracy wielu instytucji i organizacji pozarządowych, uwzględniających w swych działaniach dobieranie specyficznych metod do rozwiązywania konkretnych problemów. Nadużywanie alkoholu ma znaczący wpływ na życie całej rodziny, w głównej mierze to alkohol powoduje ubóstwo, wykluczenie społeczne, konflikty, jak i przemoc. Konsekwencje nadużywania alkoholu dotyczą nie tylko osób pijących, ale i członków ich rodzin co wiąże się z osłabieniem funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodziny, przez co naraża w sposób szczególny dzieci i młodzież na poszukiwanie alternatywnych form aktywności często związanych ze spożywaniem alkoholu lub środków psychoaktywnych.

Zadaniami służącymi do realizacji tego programu jest prowadzenie profilaktyki uniwersalnej, profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami, które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka.

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do wszystkich mieszkańców, bez względu na stopień ryzyka. Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi, umiejętności dokonywania świadomych wyborów. To również rozwijanie postawy asertywności, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych. W/w profilaktyka ma na celu przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji.

Profilaktyka selektywna skierowana jest do mieszkańców z grupy zwiększonego ryzyka, czyli do osób, które w stopniu wyższym niż przeciętny są narażone na rozwój zaburzeń. Profilaktyka selektywna koncentruje się na zagrożonych grupach młodzieży, osobach, które cechuje wysoka ekspozycja na czynniki ryzyka. Celem jest tworzenie warunków, które umożliwiają wycofanie się z zachowań ryzykownych.

Profilaktyka wskazująca skierowana jest do grupy, w której rozwinęły się już symptomy zaburzeń, w tym związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Obejmuje ona działania interwencyjne i terapeutyczne, mające na celu zablokowanie pogłębiania się zaburzeń i zachowań destrukcyjnych oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego (resocjalizacja). Przykładem profilaktyki wskazującej są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, które pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, przejawiają wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, a także nadużywają alkoholu lub/i eksperymentują z narkotykami. Do profilaktyki wskazującej można również zaliczyć niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i interwencyjne podejmowane przez pracowników socjalnych, pedagogów, wolontariuszy działających w terenie (tzw. party workerów lub street workerów) podejmowane wobec młodzieży, która używa narkotyków i spotyka się w klubach lub innych miejscach zabawy i rekreacji.

Na terenie Gminy Kiwity wiele problemów związanych z alkoholizmem między innymi, to: szkody zdrowotne u osób pijących i narkotyzujących się (choroby somatyczne,

postępująca degradacja psychofizyczna, zaburzenia w rozwoju psychicznym i społecznym); szkody psychiczne, moralne i materialne u członków rodzin osób uzależnionych (rozbicia rodzin, przemoc, demoralizacja nieletnich, znęcanie moralne i fizyczne); dezorganizacja środowiska pracy i straty ekonomiczne (wypadki w pracy, absencja, obniżenie sprawności produkcyjnej); naruszenie prawa i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe, przestępczość osób uzależnionych, prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwym, wykroczenia w miejscach publicznych); naruszenie prawa w związku z handlem napojami alkoholowymi (sprzedaż alkoholu bez zezwolenia oraz osobom nieletnim i nietrzeźwym).

Bardzo często z problemem uzależnienia wiąże się problem przemocy domowej. Pomoc osobom uzależnionym nie może więc ograniczać się do bezpośredniego działania z osobą uzależnioną, ale ma zmniejszać negatywne skutki uzależnień dla całego społeczeństwa. Stąd też szczególnie wyeksponowana w Programie została działalność edukacyjna, której celem ma być uświadomienie młodym mieszkańcom gminy, jak szkodliwe są używki oraz wykształcenie w nich właściwych postaw społecznych. Niezmiernie istotne jest również wzmacnianie pozycji rodziny poprzez działania edukacyjne i realizację przedsięwzięć profilaktycznych, mających na celu integrację i wskazanie sposobu spędzania wolnego czasu w sposób wolny od używek. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy Kiwity.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t.j.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Bardzo ważna jest również edukacja na temat narkomanii. Narkomania, czyli uzależnienie od narkotyków, bywa również nazywana lekomanią, toksykomanią, czy farmakomanią, jest stanem psychicznym lub fizycznym, który jest wynikiem interakcji zachodzącej pomiędzy organizmem a środkiem uzależniającym. **Narkomania objawia się, jako reakcje behawioralne z tendencją do zażywania środka stale bądź okresowo.** Celem osób uzależnionych podczas leczenia jest osiągnięcie stanu psychicznego, który pozwala uniknąć złego samopoczucia. Narkomania polega na nałogowym przyjmowaniu środka, doustnie, domięśniowo, drogą oddechową, czy dożylnie. Substancja wprawia Pacjenta w stan odurzenia.

Uzależnienie od narkotyków nie dotyczy wyłącznie popularnej kokainy, czy heroiny. Narkomania może obejmować również inne substancje lub mieszanki substancji, które – zażywane przez jakiś okres – prowadzą do uzależnienia. Osoba z uzależnieniem od narkotyków z czasem zyskuje odporność na działanie zażywanej substancji, co prowadzi do pogłębienia problemu, zwiększania dawek i częstotliwości ich przyjmowania. **Uzależnienie fizyczne od narkotyków sprawia, że osoba uzależniona odczuwa potrzebę zażywania substancji w wyniku zespołu abstynencyjnego.** Organizm potrzebuje środka do prawidłowego funkcjonowania, a jego brak prowadzi m.in. do bezsenności, drżenia mięśni lub wymiotów.

W związku z tak trudnym do wyleczenia uzależnieniem **art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. 2023.1939 t.j.) nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, jako zadania własnego gminy, które obejmuje następujące przedsięwzięcia:**

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz

dożywania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez: działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych; ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych; nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii; zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii; nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Dodatkowo elementem gminnego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym, wynika to z art. 4 [1] ust. 1, który mówi, iż do zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ma należeć także prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Realizacja powyższych zadań będzie prowadzona na terenie Gminy Kiwity w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 - 2025. W/w program ma charakter dokumentu dwuletniego.

I. ORGANIZACJA PROGRAMU

1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu niezmienni są wszyscy mieszkańcy Gminy Kiwity, a w szczególności dzieci i młodzież, osoby zmagające się z uzależnieniami behawioralnymi, osoby uzależnione od alkoholu lub narkotyków, a także osoby współuzależnione, jak również osoby doznające przemocy w rodzinie. Odbiorcami jest również kadra pedagogiczna placówek oświatowych, pedagodzy i psychologzy. Przedstawiciele lokalnych organizacji, a także członkowie organizacji pozarządowych działający na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, jak również sprzedawcy napojów alkoholowych.

W szczególności beneficjentami Programu są:

- dzieci i młodzież,
- rodzice, opiekunowie i wychowawcy,
- konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych,
- osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione,
- rodziny osób z problemem alkoholowym,
- kobiety w ciąży
- pracownicy podmiotów działających na terenie gminy, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- osoby nadużywające substancji psychoaktywnych, w tym tzw. „dopalaczy”,
- osoby palące szkodliwie,
- inne osoby dorosłe, w tym kierowcy.

2. WYKONANIE, KOORDYNACJA ORAZ KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii jest Wójt Gminy Kiwity przy koordynacji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z innymi jednostkami.

Kontrola realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii obejmuje: składanie rocznego sprawozdania do 31 marca następnego roku z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przez Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach do Wójta Gminy, składanie przez Wójta Gminy rocznego sprawozdania z wykonania

ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Radzie Gminy, w sposób ustalony przez Radę, przekazanie właściwemu wojewodzie, do dnia 31 marca każdego roku, rocznej informacji zrealizowanych lub podjętych w ubiegłym roku zadaniach z zakresu zdrowia publicznego, składanie w razie potrzeby doraźnych informacji w trakcie roku dla Rady Gminy.

3. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany będzie w ścisłej współpracy z poniższymi jednostkami:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach oraz działający przy Komisji Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kiwitach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lidzbarku Warmińskim,
- Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim wraz z I Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Lidzbarku Warmińskim,
- Prokuratura Rejonowa w Lidzbarku Warmińskim,
- Komenda Powiatowa Policji w Lidzbarku Warmińskim,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ornece z siedzibą w Lidzbarku Warmińskim,
- Placówki służby zdrowia, oświaty z terenu Gminy Kiwity,
- Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Kiwity.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach – jest powołana na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Kiwity. Komisja inicjuje działania z zakresu polityki społecznej gminy dotyczące problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w gminie. Przygotowuje i opiniuje przedstawiony Radzie Gminy Kiwity projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Kontroluje przestrzeganie zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych. Prowadzi cyklicznie rozmowy z osobami dorosłymi nadużywającymi alkohol, o których mowa w art. 24 ustawy mających na celu określenie problemu, edukację i motywację do leczenia odwykowego, a w przypadku braku zgody kierowanie wniosków do biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia, a następnie do sądu. Opiniuje wydawanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji Punktu sprzedaży z uchwałą Rady Gminy, o których mowa w art. 12

ust. 1 i 2 ustawy. Aktywnie włącza się w realizację procedury „Niebieskie Karty” i uczestnictwo w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Informacyjno - Konsultacyjny, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – świadczą pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu oraz uzależnionych od narkotyków, jak również zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi.

W szkołach prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy dla uczniów, nauczycieli, pedagogów, psychologów oraz rodziców. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

Sąd, Prokuratura oraz Policja realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich kompetencji. Instytucje kultury i organizacje pozarządowe realizują programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie do dzieci i młodzieży.

We współpracy wszystkich w/w instytucji budowana jest w naszej gminie spójna strategia przeciwdziałania problemom uzależnień, która opiera się na wdrażaniu programów profilaktycznych. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy dotyczące uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych, w tym także substancji psychoaktywnych tzw. „dopalaczy”, przemocy związanej z uzależnieniem oraz uzależnień behawioralnych.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Program opracowano zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia oraz Rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Obowiązek corocznego uchwalania niniejszego Programu wynika wprost z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t.j.) oraz z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023.1939 t.j.).

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t. j.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023.1939 t. j.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2021.1249 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023.901 t.j.);
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023.40 t.j.);
6. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U.2022.1608 t.j.);
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023.1870 t.j.)
8. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 z dnia 30 marca 2021 r. (Dz. U.2021.642).

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

1. ŚRODOWISKO LOKALNE

Gmina Kiwity leży w powiecie lidzbarskim w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego na północnym skraju Pojezierza Olsztyńskiego. Graniczy z gminami: Lidzbark Warmiński, Bartoszyce, Bisztynek, Jeziorany. Powierzchnia gminy wynosi 145,38 km². W skład gminy wchodzi osiemnaście sołectw: Kiwity, Rokitnik, Bartniki, Kobiela, Konity, Kierwiny, Stoczek, Napraty, Krekole, Kiersnowo, Klejdyty, Samolubie, Połapin, Tolniki Wielkie, Maków, Klutajny, Żegoty, Czarny Kierz. Siedzibą władz powiatowych jest Lidzbark Warmiński. Gmina Kiwity charakteryzuje się pięknym krajobrazem, czystym powietrzem i wodą, jak również wysoko rozwiniętym rolnictwem i świadczeniem usług przez drobne zakłady usługowo - produkcyjne.

Ludność gminy Kiwity na dzień 30.11.2023 roku wynosiła ogółem 3 146 osób (wg danych Ewidencji Ludności Gminy Kiwity) z czego 581 osoby do 18 roku życia, pozostałe 2 565 osób są to dorośli. Dominującą grupą mieszkańców ze względu na płeć są mężczyźni - 1599 mężczyzn, natomiast kobiety - 1547.

Obecnie na terenie Gminy Kiwity działalność prowadzi 6 placówek handlowych, które posiadają zezwolenia na sprzedaż i podawanie alkoholu. Na jedną placówkę handlową przypada statystycznie 524 osoby.

Placówki handlowe podające i sprzedające alkohol na terenie naszej gminy znajdują się:

- Kiwity 2 punkty sprzedaży alkoholu:
 - Sklep Spożywczo-Przemysłowy „LEWIATAN” Adrian Surynt Kiwity 75,
 - SPOŁEM Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Lidzbarku Warmińskim Sklep nr 10 „GAMA” Kiwity 39b,
- Klutajny 1 punkt sprzedaży alkoholu:
 - Sklep Spożywczo-Przemysłowy Mariusz Klepacki Klutajny 15,
- Krekole 1 punkt sprzedaży alkoholu:
 - Sklep Spożywczo-Przemysłowy Sabina Kulesza Krekole 157/1,
- Żegoty 2 punkty sprzedaży alkoholu:
 - Sklep Spożywczo - Przemysłowy Paweł Komuda - Żegoty 11,
 - Sklep Spożywczo-Przemysłowy Henryka Szutowicz Żegoty 4.

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Kiwity nie prowadzą sprzedaży napojów alkoholowych w godzinach nocnych - sprzedaż trwa od 6:00 do 22:00.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z Uchwałą nr XXXIII/189/18 Rady Gminy Kiwity z dnia 7 września 2018 roku kształtuje się następująco:

- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz na piwo, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 15 zezwoleń;
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 15 zezwoleń;
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 18 % zawartości alkoholu, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 15 zezwoleń;
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz na piwo, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 10 zezwoleń;
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 10 zezwoleń;
- maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów zawierających powyżej 18 % zawartości alkoholu, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 10 zezwoleń;

Na terenie Gminy Kiwity zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży ustalono:

- punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 50 metrów od placówek oświatowo-wychowawczych, obiektów kultu religijnego, obiektów sportowych, obiektów administracji publicznej, obiektów służby zdrowia;
- pomiaru odległości dokonuje się najkrótszą drogą wzdłuż ciągów komunikacyjnych od drzwi wejściowych miejsc przeznaczonych do miejsca sprzedaży napojów alkoholowych do drzwi wejściowych miejsc określonych powyżej tj. placówek oświatowo-wychowawczych, obiektów kultu religijnego, obiektów sportowych, obiektów administracji publicznej, obiektów służby zdrowia. Jednakże w przypadku, gdy obiekty wymienione powyżej są ogrodzone, pomiaru odległości dokonuje się najkrótszą drogą wzdłuż ciągów komunikacyjnych od bramy wejściowej na teren posesji tych obiektów do drzwi wejściowych miejsc sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych.

Miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych do 4,5 % alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży mogą być usytuowane wyłącznie

w lokalach gastronomicznych i ogródkach piwnych usytuowanych przy lokalach gastronomicznych bez konieczności posiadania odrębnego zezwolenia.

2. SKALA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIESZKAŃCÓW GMINY KIWIT

W roku 2023 (stan na 12.12.2023 roku) z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach skorzystało 91 rodzin - 218 osób w rodzinach.

W Gminie Kiwity największym problemem jest ubóstwo, niejednokrotnie spowodowane długotrwałym bezrobociem bądź długotrwałą chorobą czy też niepełnosprawnością. Staje się to głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Coraz częściej ludzie stają się bezradni w rozwiązywaniu własnych problemów oraz modelowaniu dysfunkcji społecznych co w konsekwencji doprowadza do degradacji psychicznej i moralnej osób długotrwale pozostających bez pracy. Rozszerza się zjawisko społecznych kręgów ubóstwa oraz patologii społecznych takich jak alkoholizm, narkomania, przestępczość.

Tabela 1. Skala problemów społecznych

Powód przyznania pomocy	Ogólna liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Alkoholizm	4	9	10	4	9	17
Bezdomność	0	2	2	0	2	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina wielodzietna, rodzina niepełna, i prowadzenia gospodarstwa domowego	23	13	14	97	49	47
Bezrobocie	50	40	40	138	113	92
Przemoc w rodzinie	2	0	0	6	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność	54	24	53	97	36	73
Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	9	5	41	40	23
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3	3	2	3	3
Ubóstwo	63	51	50	118	104	82
Zdarzenie losowe	4	1	3	4	2	7

Dane: Sprawozdawczość GOPS w Kiwitach

3. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE KIWITY

W roku 2023 (stan na 12.12.2023) do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach wpłynęło 21 wniosków o leczenie odwykowe osoby bez jej zgody, w tym:

- 10 wniosków złożono przez Komendę Powiatową Policji w Lidzbarku Warmińskim;
- 3 wnioski złożone przez członków rodziny;
- 5 wnioski złożone przez członków grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego w Kiwitach;
- 1 wniosek wpłynął z Zespołu Służby Kuratorskiej w Lidzbarku Warmińskim,
- 1 wniosek złożony został przez pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach;
- 1 wniosek został założony przez osobę niespokrewnioną.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach podejmowała działania wobec powyżej wskazanych wniosków występując z prośbą o wydanie opinii do specjalistów w kierunku zbadania uzależnienia i ewentualnego wskazania środka leczenia, kierowano również wnioski do Sądu Rejonowego w Lidzbarku Warmińskim o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym.

Problem nadużywania alkoholu w dużej mierze dotyka mieszkańców Gminy Kiwity, dlatego też niezbędna jest ciągła praca członków Komisji na rzecz osób i rodzin potrzebujących pomocy.

IV. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Realizacja niniejszego Programu ma charakter ciągły i stanowi kontynuację działań podejmowanych w ostatnich latach przez Gminę Kiwity na rzecz profilaktyki uzależnień oraz rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dlatego też niezmiennie pozostają: cele oraz planowane działania Programu

CEL OGÓLNY

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Kiwity, podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, jak również zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak również przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

ZADANIA I CELE SZCZEGÓŁOWE

ZADANIE 1. *Wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych*

- prowadzenie wizji lokalnych w celu zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- prowadzenie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania przepisów prawnych, kontra zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

ZADANIE 2. *Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób dorosłych, młodzieży, dzieci i ich rodzin, współuzależnionych, uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami od alkoholu i narkotyków oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie.*

CEL ZADANIA *Zmniejszenie rozmiaru szkód zdrowotnych i społecznych jakich doznają ludzie w związku z sięganiem po alkohol, narkotyki, objęcie większej ilości osób leczeniem we wczesnej fazie choroby alkoholowej.*

Realizacja zadania: finansowanie kosztów sporządzania opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz przeprowadzanie wywiadów, przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym i kierowanie do Sądu wniosków o przymusowe leczenie, obsługa i prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin, prowadzenie przez członków GKRPA rozmów edukacyjnych i motywujących do podjęcia leczenia odwykowego, upowszechnianie informacji o placówkach leczenia odwykowego, prowadzenie na terenie Gminy punktu wsparcia dla osób utrzymujących trzeźwość, finansowanie organizowanych przez uprawnione podmioty szkoleń i konferencji z zakresu profilaktyki uzależnień, zagadnień z dziedziny przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie oraz pokrywanie kosztów przejazdów członków Komisji i innych osób kierowanych na szkolenia, prowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych (oraz uczniów przygotowujących się do zawodu sprzedawcy) w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz prowadzenia procedury interwencji profilaktycznej wobec niepełnoletniego klienta.

Wskaźniki realizacji celów: liczba porad udzielonych w punkcie konsultacyjnym, liczba odbytych rozmów interwencyjno-motywujących przeprowadzonych przez członków GKRPA, liczba sporządzonych opinii przez lekarzy biegłych sądowych, liczba przeprowadzonych wywiadów, liczba osób uczestniczących w zajęciach terapeutycznych, liczba osób przeszkolonych z rozbiciem na poszczególne szkolenia.

ZADANIE 3. *Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkomania, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.*

CEL ZADANIA *Ochrona dzieci i młodzieży przed wchodzeniem w kontakty z substancjami psychoaktywnymi, uzależnieniem się, ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z ww. rodzin.*

Realizacja zadania: edukacja publiczna w obszarze przeciwdziałania przemocy – przewodniki, ulotki, broszury, korzystanie z porad prawnych, organizowanie konsultacji psychologicznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych, współpraca z instytucjami z terenu gminy i powiatu m.in. Policja, Ośrodki Zdrowia, Parafie i organizacje pozarządowe, prowadzenie z osobami uzależnionymi od alkoholu i współuzależnionymi rozmów motywacyjnych do leczenia oraz kierowanie do Sądu Rodzinnego uzależnionych od alkoholu o wskazanie rodzaju leczenia, współpraca ze szkołami i OPS w zakresie organizowania dodatkowej opieki pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w której występują problemy alkoholowe i przemoc w rodzinie. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na

celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 -tego roku życia, osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, a także na kredyt lub pod zastaw.

Wskaźniki realizacji celów: liczba udzielonych porad prawnych, liczba udzielonych porad przez psychologa w punkcie konsultacyjnym, liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w temacie przymusowego leczenia odwykowego przez Gminną Komisję.

ZADANIE 4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

CEL ZADANIA Zwiększenie świadomości wśród dzieci i młodzieży nt. zagrożeń wynikających z używania alkoholu i innych substancji uzależniających, kształtowanie postaw prozdrowotnych.

Realizacja zadania: organizowanie i dofinansowanie spektakli profilaktycznych, konkursów, dofinansowanie warsztatów szkoleniowo-profilaktycznych, zajęć sportowych oraz warsztatów i imprez kulturalnych, podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, profilaktycznym dla rodziców, rozpropagowywanie czasopism, ulotek, broszur i innych materiałów służących profilaktyce i promocji zdrowego stylu życia, doposażenie szkół w materiały edukacyjne dotyczące narkotyków i dopalaczy.

Wskaźniki realizacji celów: liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach oraz w przedstawieniach profilaktycznych, liczba rodziców uczestniczących w programach edukacyjno-profilaktycznych, liczba zakupionych materiałów edukacyjnych.

ZADANIE 5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

CEL ZADANIA Wzrost wiedzy mieszkańców nt. negatywnych konsekwencji sięgania po środki uzależniające, kształtowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki problemowej.

Realizacja zadania: wspieranie działań podejmowanych przez inne instytucje, organizacje pozarządowe, kościoły i osoby fizyczne mające wyraźne odniesienie profilaktyczne, udzielanie pomocy kuratorom sądowym wykonującym nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu, wspieranie wszelkich inicjatyw społecznych w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, udzielanie wsparcia finansowego i organizacyjnego podmiotom na podstawie złożonego projektu zgodnie z zasadami określonymi ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizującym zadania profilaktyczne.

Wskaźniki realizacji celów: liczba podjętych działań profilaktycznych, liczba ogłoszonych otwartych konkursów oraz liczba pozytywnie rozpatrzonych ofert.

ZADANIE 6. *Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.*

CEL ZADANIA *Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa w związku z handlem napojami alkoholowymi.*

Realizacja zadania: zadbanie, aby w miejscach sprzedaży napojów alkoholowych były widoczne informacje o szkodliwości spożywania alkoholu oraz zakazie podawania i sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym, egzekwowanie uchybień na drodze sądowej, plan kontroli placówek handlowych zostanie umieszczony na stronie BIP Gminy w zakładce GKRPA, ograniczenie dostępu do alkoholu

Wskaźniki realizacji celów: liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, liczba skierowanych wniosków o naruszenie przepisów w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych, liczba zezwoleń dla każdej kategorii napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia (placówki handlowe).

ZADANIE 7. *Udzielanie pomocy osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób.*

CEL ZADANIA *Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.*

Realizacja zadania: finansowanie wybranych programów wspomagających proces readaptacji społecznej dla osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii oraz osób dotkniętych przemocą domową. Realizacja działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych, prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii oraz osób dotkniętych przemocą domową. Udzielanie osobom uzależnionym i ich rodzinom konsultacji oraz porad psychologicznych

Wskaźniki realizacji celów: liczba uczestników programu, liczba wykwalifikowanej kadry, liczba instytucji/organizacji zaangażowanych w realizację programu, liczba udzielonych porad, konsultacji itp.

ZADANIE 8. *Finansowe wspieranie imprez profilaktycznych.*

Dofinansowanie imprez pozakonkursowych będzie realizowane na podstawie złożonego wniosku i załączonego do niego opisu zadania i szczegółowego programu

profilaktycznego realizowanego w programie zadania, z tym, że finansowane będą zakupy materiałów wykorzystywanych wyłącznie do realizacji zadania.

ZADANIE 9. Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach.

Realizacja zadania: tworzenie warunków do pracy GKRPA – wynagrodzenia dla członków, obsługa administracyjna i utrzymanie lokalu: dodatkowe szkolenia dla członków Komisji: pokrywanie kosztów sądowych, wydawania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu oraz innych niezbędnych kosztów wynikających z działań Komisji.

Wskaźniki realizacji celów: liczba członków Komisji, liczba osób objętych działaniami, liczba osób skierowanych do placówek lecznictwa odwykowego.

V. PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII NA TERENIE GMINY KIWITY

ZJAWISKO NARKOMANII

Zjawisko nadużywania środków psychoaktywnych i uzależnienia od nich stało się w drugiej połowie XX wieku problemem społecznym. Narkomania stała się stopniowo problemem medycznym, społecznym i kulturowym. Dziś spostrzegana jest jako jednostka chorobowa o złożonym charakterze. W narkomanii, w odróżnieniu od choroby alkoholowej, prócz uzależnienia fizycznego oraz psychicznego, występuje także uzależnienie społeczne. Problem używania narkotyków jest dodatkowo złożony pod względem prawnym, gdyż są one nielegalne. Używanie narkotyków jest nielegalne i często ukrywane, trudno jest zatem ocenić rozmiar występowania tego zjawiska oraz związanych z nim niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych. Bardzo trudna jest ocena rzeczywistego zasięgu zjawiska używania narkotyków przez młodzież. Zwiększyła się podaż i różnorodność narkotyków na nielegalnym rynku, a tym samym ich dostępność. Zmieniły się wzory używania, jak i rodzaj najczęściej używanych substancji. Narkotyki stały się elementem towarzyszącym zabawom młodzieży, czy wspomagają młodych ludzi w nauce. Aby zmniejszyć rozpowszechnienie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i innych środków zastępczych wśród młodych ludzi, konieczne jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości młodzieży i rodzin, w szczególności

wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych chroniących przed używaniem narkotyków. Konieczne są także kompleksowe działania profilaktyczne obejmujące całe rodziny. Zintegrowane działania muszą być adresowane zarówno do dzieci, młodzieży, jak i do rodziców oraz nauczycieli. Profilaktyka, jako oferta wzbogacająca wychowanie oraz edukację dzieci i młodzieży, wymaga podjęcia działań ukierunkowanych nie tylko na zapobieganie szkodom, ale przede wszystkim na promowanie zdrowia rozumianego całościowo, które obejmuje wymiary: fizyczny, psychiczny, społeczny, duchowy i publiczny. Jednakże najważniejszym elementem procesu przeciwdziałania narkomanii jest profilaktyka prowadzona w środowisku lokalnym.

PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII - ZADANIA WŁASNE GMINY I SPOSÓB ICH REALIZACJI

ZADANIE 1. Pomoc terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Sposób realizacji:

- współpraca z placówkami służby zdrowia i ośrodkami leczenia uzależnień w zakresie leczenia, rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków, współuzależnionych;
- współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kiwitach, Prokuraturą Rejonową w Lidzbarku Warmińskim, Sądem Rejonowym w Lidzbarku Warmińskim, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ornece z siedzibą w Lidzbarku Warmińskim;
- gromadzenie informacji dotyczących placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym od narkotyków, członkom ich rodzin, grup ryzyka, telefonów zaufania, ośrodków leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego;
- działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach, rozmowy motywujące z osobami uzależnionymi do podjęcia leczenia;
- szkolenia specjalistów - organizowanie i dofinansowanie szkoleń, kursów zwiększających kompetencje w zakresie przeciwdziałania narkomanii, pomocy psychologiczno - medycznej, pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi,
- upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych.

ZADANIE 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

Sposób realizacji:

- prowadzenie poradnictwa dla rodzin, w których występują problemy narkomanii w zakresie przyczyn sięgania po narkotyki oraz ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych używania narkotyków;
- inicjowanie tworzenia grup wsparcia dla członków rodzin, którzy pod kierunkiem psychologa będą się uczyć jak radzić sobie z uzależnieniem dzieci;
- prowadzenie edukacji publicznej w zakresie problematyki narkotykowej poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (broszur, ulotek);
- współpraca z Komisarzatem Policji w Lidzbarku Warmińskim, Ośrodkami Zdrowia w Lidzbarku Warmińskim, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kiwitach w obszarze przeciwdziałania narkomanii.

ZADANIE 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Sposób realizacji:

- organizowanie w szkołach na terenie Gminy Kiwity programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz środowiska pedagogicznego;
- współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie realizacji programów profilaktycznych/ działania w zakresie edukacji i profilaktyki w szkołach zmierzające do uświadomienia skutków zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych skierowane do uczniów i ich rodziców;
- zakup materiałów informacyjno - edukacyjnych oraz pomocy dydaktycznych do realizacji programów profilaktycznych i profilaktyki środowiskowej;
- upowszechnianie materiałów edukacyjnych o tematyce antynarkotykowej tj. plakaty, ulotki, broszury;
- promowanie i organizowanie różnorodnych form edukacji profilaktyki w zakresie przeciwdziałania narkomanii (prelekcje, pogadanki, warsztaty, konkursy, spektakle, itp.);
- promowanie zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków oraz różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych;
- podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu.

ZADANIE 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Sposób realizacji:

- współpraca i wspieranie działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach,
- współpraca z Policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych;
- dofinansowanie realizacji programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami w obszarze przeciwdziałania narkomanii;

ZADANIE 5. Świadczenia pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Sposób realizacji:

- współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kiwitach.

Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii realizuje się w szczególności przez działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną, która obejmuje: promocję zdrowia psychicznego, promocję zdrowego stylu życia, informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używania może prowadzić do narkomanii, oraz o narkomanii i jej skutkach, edukację psychologiczną i społeczną, edukację prawną, działania interwencyjne.

Zgodnie z powyższym gmina ma możliwość przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności, aby zapobiegać i minimalizować skutki uzależnień.

VI. PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM BEHAWIORALNYM

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia.

Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: **hazard, uzależnienie od Internetu, uzależnienie od zakupów/zakupoholizm, pracoholizm, kompulsywne objadanie się bądź ortoreksja – nadmierna koncentracja na zdrowym jedzeniu, uzależnienie od seksu bądź pornografii, oraz fonoholizm – uzależnienie od telefonu**

komórkowego, uzależnienie od kart płatniczych, kleptoholizm - uzależnienie od okradania, tanoreksja - uzależnienie od opalania się w solarium.

Wspólną cechą wszystkich uzależnień jest zaburzona kontrola impulsów, którym osoba z takimi problemami nie jest w stanie się oprzeć, a poddanie się im przynosi poczucie ulgi. Cechą charakterystyczną uzależnienia (każdego rodzaju) jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji (czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej). W momencie, gdy czynność zostanie przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona, pojawiają się niepożądane objawy abstynencyjne, inaczej odstawienne. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np. nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność. Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Co ważne, osoba, której dotyczy uzależnienie, powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy psychiczno-społecznej. Przez wiele lat trwania w uzależnieniu odrzuca negatywne opinie otoczenia na temat negatywnych konsekwencji nałogu. Osoby uzależnione często nieświadomie kreują wiele różnych złudzeń na temat swojego życia oraz zachowania, powoduje to niestety zmniejszenie chęci do zmiany swoich szkodliwych nawyków. Szczególnie często uzależnienia behawioralne dotyczą dzieci oraz młodzieży. Jednym z częstszych takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony.

VII. TERMIN REALIZACJI ZADAŃ I ICH WDRAŻANIE

Realizacja zadań objętych Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii została zaplanowana na okres od stycznia 2024 roku do grudnia 2025 roku. Przedmiotowe zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych. Proces wdrażania Gminnego Programu polega przede wszystkim na systematycznej realizacji działań w nim ujętych, promocji i społecznej komunikacji.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

SPOSÓB FINANSOWANIA

Podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu są środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Podczas realizacji Programu, gmina zobowiązana jest do przestrzegania ustawowego wymogu, aby każde zadane finansowane w jego zakresie miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień

OPŁATY OD „MAŁPEK”

Od stycznia 2021 roku hurtownicy popularnych „małpek” (napoje alkoholowe o objętości mniejszej niż 300 ml) są zobowiązani do wnoszenia specjalnej opłaty. Przy czym obowiązek ten będzie dotyczył hurtowni zaopatrujących punkty sprzedaży detalicznej posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Są to przede wszystkim sklepy czy stacje benzynowe prowadzące sprzedaż alkoholu. Obowiązki związane z opłatami nie dotyczą sprzedawców alkoholu przeznaczonego do spożycia na miejscu (np. w pubach czy restauracjach).

Opłata wynosi 25 zł od litra stuprocentowego alkoholu sprzedawanego w opakowaniach o objętości do 300 ml (znowelizowany art. 9² ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Obowiązek zapłaty opłaty powstanie w momencie zaopatrzenia w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (znowelizowany art. 9² ust. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Ustawodawca nie definiuje w ustawie momentu zaopatrzenia. Można przyjąć, że będzie to moment wydania towaru nabywcy.

Płacący opłatę od „małpek” mają obowiązek:

- a) złożenia w postaci elektronicznej informacji o tej opłacie do naczelnika urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę,
 - b) obliczenia i wniesienia opłaty na rachunek właściwego urzędu skarbowego
- w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu półrocza (znowelizowany art. 9 ust. 17 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Opłata w części, o której mowa w 9² ust. 11, oraz dodatkowa opłata, o której mowa w 9² ust. 21, stanowią wysokości:

- 1) 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych;
- 2) 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Zgodnie z rozwiązaniem opisanym w 9² ust. 19, Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy będzie odpowiadał za podział wpływów z opłaty pobieranej na zasadzie 9² ust. 11. **Gmina przeznaczy środki na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.**

CZŁONKOWIE KOMISJI - WYNAGRODZENIE

Posiedzenia Komisji zwołuje Przewodniczący według potrzeb. Członkowie GKRPA ustalają szczegółowy zakres działań, wynikających z programu profilaktyki, wnioskując jednocześnie o przeznaczenie na ten cel stosownych środków w budżecie gminy. Po uchwaleniu budżetu Komisja koryguje plan działań wskazując sposób jego realizacji.

Za udział w posiedzeniach, czynnościach kontrolnych członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje:

a) Przewodniczący Komisji - 180,00 zł /brutto/ ,

b) Pozostali Członkowie - 100,00 zł /brutto/ ,

- wynagrodzenie obejmuje zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych;

- podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis członka Komisji na liście obecności na posiedzeniu Komisji,

Koszty szkoleń, podróży służbowych i diet członków Komisji związanych z pełnieniem funkcji członka Komisji pokrywane są ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zgodnie z obowiązującymi regulacjami dotyczącymi zwrotu kosztów podróży pracowników urzędu gminy. Decyzję o skierowaniu na szkolenie podejmuje Wójt Gminy na wniosek przewodniczącego Komisji.

Za prowadzenie doradztwa psychologicznego dla osób skierowanych przez GKRPA przysługuje wynagrodzenie w wysokości 90,00 zł brutto za godzinę. Podstawą do wynagrodzenia będzie rachunek z potwierdzoną realizacją usługi przez Przewodniczącą GKRPA.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i innych osób prawnych odbywa się w drodze konkursu ofert na podstawie umowy zawieranej pomiędzy stronami. Z osobami fizycznymi zawierane są umowy – zlecenia na wykonanie określonego zadania. Upoważnia się przewodniczącego komisji GKRPA do występowania do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach z wnioskami o przeniesienie środków finansowych pomiędzy paragrafami i zadaniami wydatków w ramach budżetu działu 851 ochrona zdrowia rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Przewidywane efekty realizacji Programu:

- Objęcie dzieci i młodzieży` szkolnej programami profilaktycznymi i działaniami o charakterze profilaktycznym.
- Wzmocnienie postaw abstynenckich oraz postaw sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu w społeczności.
- Podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Kiwity wobec skutków nadużywania napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych.
- Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem spożycia napojów alkoholowych oraz redukcję dostępności i zapotrzebowania na substancje narkotyczne .
- Udzielenie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
- Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach poprzez modyfikowanie stylu życia, wolnego od wszelkich używek szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat różnych form przemocy i faktu, że jest to przestępstwo, na które niema przyzwolenia we współczesnym świecie.
- Zapewnienie dostępności wsparcia specjalistycznego.

Załączniki :

1. Harmonogram Realizacji wydatków GKRPA w Gminie Kiwity w 2024 r.

Harmonogram realizacji wydatków GKRPA w Gminie Kiwity w 2024 roku

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach została powołana 15 lutego 2010 roku. Działa w oparciu o ustawę a dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.165 tj.) oraz realizuje zadania wynikające z Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na 2024 rok.

Z analizy w/w programu wynika, iż główne kierunki działań powinny być skierowane na finansowanie zadań wyszczególnionych w preliminarzu kosztów:

ZADANIE	KWOTA zł
Wynagrodzenie dla członków komisji za posiedzenie: 18 x 480 = 8 640,00 zł Zakupy materiałów biurowych: 6 760,00 zł Wynagrodzenie psychologa: 11 dni x 2 godziny po 90,00 zł = 1 980,00 zł Wydanie opinii w sprawie uzależnień: 3 600,00 zł	20,980 zł
Składki ZUS od umów zleceń	500,00 zł
<u>Umowy zlecenia:</u> prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, realizacja programów profilaktyczno – edukacyjnych w tym: Usługi: 11 540,00 zł Zakupy (ulotki, plakaty, publikacje): 1580,00 zł	13 120,00 zł
Opłaty sądowe: 800,00 zł Opinie sądowe: 3 600,00 zł	4 400,00 zł
Delegacje	400,00 zł
Szkolenia z zakresu profilaktyki uzależnień oraz innych patologii społecznych członków Komisji, sprzedawców napojów alkoholowych i innych.	3 600,00 zł
Narkomania: prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii Usługi: 1 000,00 zł Zakupy: 1000,00 zł	2 000,00 zł
RAZEM	45 000,00 zł

